

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

КАФЕДРА ЕКОНОМІКИ ТА УПРАВЛІННЯ

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ЦЕНТР СТАЛОГО РОЗВИТКУ»

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ ТА ДЕРЖАВИ

**МАТЕРІАЛИ VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

23 квітня 2024 р.

Черкаси ЧДТУ 2024

Редакційна колегія

Григор О. О.	д.політ.н, професор, ректор Черкаського державного технологічного університету
Демиденко В. В.	к.е.н., доцент, декан факультету економіки та управління
Манн Р. В.	д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та управління
Захарова О. В.	д.е.н., професор, професор кафедри економіки та управління
Одінцов О. М.	д.е.н., професор, професор кафедри економіки та управління
Пріхно І. М.	д.е.н., професор, професор кафедри економіки та управління
Ільченко Н. В.	к. н. держ.упр., доцент, доцент кафедри економіки та управління
Березюк-Рибак І. Р.	к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та управління
Скорик О. О.	к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та управління

Сучасні тенденції розвитку економіки та держави: матеріали VIII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції : 23 квітня 2024 р. [Електронний ресурс] / від. ред. Р.В. Манн; М-во освіти і науки України, Черкас. держ. технол. ун-т. Черкаси : ЧДТУ, 2024. 84 с.

Матеріали конференції висвітлюють актуальні проблеми і сучасні тенденції розвитку економіки та держави в Україні і світі.

УДК 33:351](063)

Редакційна колегія вважає за доцільне повідомити, що не всі положення і висновки окремих авторів є беззаперечними. Разом з тим, вважаємо можливим їх публікацію з метою обговорення.

УДК 33:351](063)

© Автори, 2024

3. Пенсії в Україні зросли: кому з пенсіонерів і скільки платитимуть [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://pivdenukraine.com.ua/2024/04/14/pensii-v-ukraini-zrosli-komu-z-pensioneriv-i-skilki-platitimum/>

4. Проблеми та ризики функціонування системи пенсійного забезпечення України за умов воєнного стану [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ins.vntu.edu.ua/index.php/ins/article/view/191/215>

5. Діюча пенсійна система України 2023 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://ukrpensia.com.ua/diyucha-pensiyna-sistema-ukrayini-2023.html>

6. Плаксюк, О., Проданова, Л., Якушева, О., Нагайчук, Н., Пріхно, І., & Якубчінова, М. (2023). Людський капітал як фактор соціально-економічного розвитку держави: основні тенденції Словачької Республіки. *Financial and credit activity problems of theory and practice*, 5(52), 283-298.

УДК 341.231(477):001.5

Фаюк Олександр

факультет економіки та управління

Черкаський державний технологічний університет

Науковий керівник: Захарова О. В.

д.е.н., професор, професор кафедри економіки та управління

ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ

2014 р. став переламним в судьбі України, так як саме тоді агресивно налаштована до нашої країни сусідня рф скритно окупувала частину Донецької та Луганської областей, анексувала АР Крим, тим самим відкривши тривалу у часі військову операцію зі стратегічною варварською метою захопити всю територію країни і назавжди зруйнувати українську державність. Отже, перед Україною ще тоді, десять років тому, постала проблема окупації території і цілий комплекс похідних проблем, які з цього випливають. Це і тимчасове переміщення великих мас населення територією країни та за її межі, і переміщення органів управління, закладів освіти і інших установ на підконтрольну територію [1-2], і створення бар'єрів для запобігання ймовірності подальшого захоплення української території, і запровадження прикордонного контролю для переміщення населення країни між підконтрольною та непідконтрольною частинами української території, і спроба вирішення проблем переміщеного населення соціально-побутового та трудового характеру тощо. Вісім років йшов пошук рішень перелічених проблем, проте успіху досягнуто не було. А потім настало 24 лютого 2022 р., коли рф відкрито здійснила повномасштабний військовий напад на територію України і почала швидко окупувати все нові території, знищуючі все на своєму шляху. Потужна відповідь ЗСУ, завдяки допомозі країн-партнерів, унеможливила реалізацію загарбницьких планів агресора і частина території була деокупованою. І ось тут постала нова необхідність – відновлення зруйнованих територій після деокупації. І враховуючи той факт, що в повоєнний період очікувано обсяги деокупації значно збільшаться, ця проблематика буде досить затребованою як в теорії, так і на практиці.

Розвиток деокупованих територій України стикається з низкою серйозних викликів, які потребують комплексного підходу та прийняття стратегічних рішень. Перерахуємо основні

проблеми, які впливають на цей процес. Значна частина деокупованих територій зазнала суттєвих руйнувань житлового фонду та критичної інфраструктури через бойові дії. Відновлення житлових будинків, доріг, електропостачання, водопостачання та інших критичних інфраструктурних об'єктів є пріоритетним завданням для владних органів. При цьому на даний момент процеси відновлення цих територій йдуть з різною інтенсивністю в різних областях, так як ті території, які знаходяться ближче до лінії фронту (Херсонська та Харківська області) окупаційні війська обстрілюють з різного виду зброї щоденно і тому для них зараз мова йде скоріше не про відновлення, а про підтримку основних функцій забезпечення життєдіяльності території.

Значна частина території України є замінованою і по оцінкам фахівців потрібно буде не один рік здійснювати розмінування навіть за умови допомоги технікою та фахівцями країн-партнерів. Наявність мін і невибухлих боєприпасів становить серйозну загрозу для життя мешканців та ускладнює економічну діяльність. Проведення розмінування є важливим етапом відновлення деокупованих територій, повернення на ці території корінного населення та відновлення діяльності підприємців та бізнесу.

Дуже болючою проблемою є той факт, що багато підприємств на деокупованих територіях знищено, припинили свою діяльність або їх було релоковано. Така ситуація веде до безробіття та економічної нестабільності регіону. Саме тому важливо стимулювати відновлення бізнесу на деокупованих територіях, створювати регіональні та державні програми підтримки і стимулювання інвесторів (у тому числі і безпосередньо населення) до здійснення інвестування у місцевий бізнес, розвиток інфраструктури території.

Відсутність робочих місць, зруйнована критична та житлова інфраструктура лежать в основі того, що на окупованих територіях суттєво загостреними є соціальні проблеми. Багато людей втратили свої домівки та засоби до існування і вони потребують допомоги. Питання тимчасово переміщених осіб, забезпечення житлом, медична допомога та психологічна підтримка потребують негайного вирішення. Крім того, мешканці деокупованих територій потребують психологічної підтримки та реабілітації. Травми, отримані під час окупації та бойових дій, можуть негативно впливати на їх подальшу соціальну адаптацію та інтеграцію у суспільстві. Тому дуже важливо запроваджувати на державному рівні програми безкоштовної психологічної реабілітації для всіх категорій населення країни, і, перш за все, для військових і осіб, які були в окупації.

Незважаючи на деокупацію, безпекова ситуація може залишатися нестабільною через можливість провокацій або диверсій. Необхідно посилити роботу правоохоронних органів та безпекових структур на цих територіях, що дозволить певним чином поступово стабілізувати ситуацію. Крім того, відновлення правового порядку, забезпечення справедливого судочинства та правосуддя на деокупованих територіях є необхідними для побудови довіри серед населення. Потрібно також протидіяти пропаганді та дезінформації, що можуть продовжувати впливати на мешканців деокупованих територій. Важливо забезпечити доступ до об'єктивної та достовірної інформації всі категорії населення.

Отже, можемо констатувати, що розвиток деокупованих територій України потребує скоординованих зусиль на державному, регіональному та місцевому рівнях. Важливою є співпраця з міжнародними організаціями та партнерами, залучення громадськості та підтримка місцевих ініціатив, в першу чергу, молодіжних. Лише комплексний підхід та детальне стратегічне планування дозволять забезпечити стійкий розвиток і відновлення деокупованих територій у менш короткий термін.

Список використаних джерел

1. Захарова О.В. Вплив внутрішньо переміщених науково-педагогічних працівників з тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей, АР Крим на науково-освітній потенціал ЗВО України. *Реформа освіти в Україні. Інформаційно-аналітичне забезпечення*: збірник тез доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (наукове

електронне видання), 15 жовтня 2020 р. Київ: ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2020. С. 182-185.

2. Захарова О.В. Трансформації науково-освітнього потенціалу закладів вищої освіти України через тимчасову окупацію частини території Донецької та Луганської областей, анексію Республіки Крим. *Освітня аналітика України*. 2020. №4 (11). С. 47-59.

УДК 338.1

Шульга Олександр

факультет економіки та управління

Черкаський державний технологічний університет

Науковий керівник: Березюк-Рибак І. Р.

к.е.н., доцент, доцент кафедри економіки та управління

КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА ТА КРЕАТИВНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Протягом останніх десятиріч вченими було теоретично та емпірично доведено пріоритетність нематеріальних ресурсів у формуванні конкурентних переваг суб'єктів господарювання за рахунок використання інтелектуальної власності, висококваліфікованого персоналу, ділової репутації, ефективного менеджменту, довгострокових комунікацій із споживачами тощо. Імплементация креативності, інтелектуальної власності, бізнес-комунікацій в економічну діяльність здатна сприяти створенню доданої вартості, конкурентоспроможності та впливати на інноваційний розвиток територій, регіонів та країн.

У широкому розумінні під креативністю слід розуміти взаємодію людського творчого потенціалу, ідей, інтелектуальної власності, знань, інновацій. Креативна економіка охоплює усі галузі, які ґрунтуються на творчій активності. Концепція креативної економіки тісно пов'язана з «економікою знань», ключовим фактором якої є інвестиції в людський капітал.

У сучасному світі креативність стає визначальним чинником розвитку економіки і суспільства в цілому. Сьогодні креативна економіка є одним із найбільш швидкозростаючих секторів світової економіки. Значна частина світових інтелектуальних та творчих ресурсів інвестуються у творчість за допомогою певних галузей промисловості. Людська творчість та інновації стали важелем сучасного розвитку і є ключовими факторами цих галузей.

Креативна економіка завдяки інтелектуальним ресурсам та інноваціям є одним із інтенсивно зростаючих секторів світової економіки завдяки якому відбувається отримання доходу, створення робочих місць і експортних надходжень.

Креативне підприємництво є одним із найбільш інноваційних секторів економіки, рушієм розвитку суспільства. До креативного підприємництва відносять усі види економічної діяльності, які передбачають обов'язковий творчий підхід і пошук нових нестандартних рішень. Креативна інноваційна ідея створює стійку конкурентну перевагу суб'єкту підприємницької діяльності та створює передумови для досягнення ним комерційного успіху.

Суб'єкти креативного підприємництва входять до складу інноваційної інфраструктури, що об'єднує установи та організації різних форм та охоплює весь інноваційний цикл – від генерації креативної ідеї до її комерціалізації.

ЗМІСТ

Бабич Л., Бєлова І. О., Губар О. Є. АДАПТАЦІЯ ЛЮДЕЙ ПОХИЛОГО ВІКУ В СІЛЬСЬКИХ ГРОМАДАХ ШЛЯХОМ НАВЧАННЯ ЦИФРОВІЙ ГРАМОТНОСТІ.....	3
Балко В. (кер. Пріхно І. М.) КАДРОВИЙ ГОЛОД ПІДПРИЄМСТВ ТА МЕТОДИ БОРОТЬБИ З НИМ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	5
Балко В. (кер. Якушева О. В.) ВПЛИВ ЦИФРОВІЗАЦІЇ НА ПОТЕНЦІАЛ І РОЗВИТОК ПІДПРИЄМСТВА.....	7
Балко В. (кер. Скорик О.О.) СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ У СМАРТ-МІСТІ: ПЕРЕТВОРЕННЯ УРБАНІЗОВАНОГО СЕРЕДОВИЩА ЧЕРЕЗ ТЕХНОЛОГІЧНІ РІШЕННЯ.....	9
Близький А. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ.....	11
Геновська А. (кер. Ільченко Н. В.) ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ.	13
Глухова А. (кер. Березюк-Рибак І. Р.) ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	16
Заяц Д. (кер. Захарова О. В.) ОСОБЛИВОСТІ АДАПТАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	18
Заяць О. (кер. Захарова О. В.) ВАЖЛИВІСТЬ УДОСКОНАЛЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ НА УКРАЇНСЬКОМУ ПІДПРИЄМСТВІ ЗА СУЧАСНИХ УМОВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	20
Ільченко М. (кер. Слинько М. Ю.) СТАН РОЗВИТКУ РИНКУ ВІДЕОІГОР В СВІТІ.....	22
Калашніков А. АНАЛІЗ ТУРИСТИЧНИХ ПОТОКІВ ІНОЗЕМНИХ ГРОМАДЯН ТА ВПЛИВ ВІЙНИ НА ТУРИСТИЧНУ ГАЛУЗЬ В УКРАЇНІ.....	24
Кивгило О. (кер. Ільченко Н. В.) ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ.....	27
Коваленко М. (кер. Березюк-Рибак І. Р.) ОЦІНКА РЕКЛАМНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИВАТБАНКУ ТА МОНОБАНКУ	30
Козирєв Д. (кер. Захарова О. В.) ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПОБУДОВИ РОЗУМНОГО МІСТА.....	32
Колесник В. (кер. Скорик О.О.) ВПЛИВ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЖИТТЯ.....	35
Колесник В. (кер. Якушева О. В.) ІНСТРУМЕНТИ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ В УКРАЇНІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВА.....	36
Красіков С. (кер. Одінцов О. О.) ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ АГРАРНОГО СЕКТОРУ НА СОЦІАЛЬНИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ.....	38

Куцарський О., Білова І.О., Нагайчук Н. Г.

РИЗИКИ В ДІЯЛЬНОСТІ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.....	40
Левченко О., Нагайчук Н. Г., Якушев О. В.	
РОЛЬ ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ СІМЕЙ УЧАСНИКІВ АТО/ООС.....	42
Лебедько М. (кер. Захарова О. В.)	
ТАЛАНТИ ЯК УМОВА ПЕРСПЕКТИВНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	44
Матвієнко О. (кер. Бітюк І. М.)	
РЕФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	46
Назаренко В. (кер. Ільченко Н. В.)	
АДВОКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВПЛИВУ НА ПУБЛІЧНУ ПОЛІТИКУ.....	48
Настенко О. (кер. Захарова О. В.)	
СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ СТРАТЕГІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА БІЗНЕСУ ТА ОСВІТИ В УКРАЇНІ.....	50
Огілько Д. (кер. Ільченко Н. В.)	
ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК РЕГІОНІВ ТА ГРОМАД В ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД.....	53
Панченко Д. (кер. Ільченко Н. В.)	
МОДЕЛЬ ЗРІЛОСТІ ДОБРОЧЕСНОСТІ В ОРГАНІЗАЦІЯХ.....	56
Патрус І. (кер. Скорик О.О.)	
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО МАРКЕТИНГУ ДЛЯ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ПРОСУВАННЯ НОВОВВЕДЕНЬ НА РИНКУ.....	58
Патрус І. (кер. Ільченко Н. В.)	
АНАЛІЗ СТАНУ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ.....	60
Пелих В., Нагайчук Н. Г., Якушев О. В.	
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА ПІДТРИМКА ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	63
Підкуйко А.	
ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ У ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПРОСТІР.....	65
Проданов Д.	
МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕНЬ БІЗНЕС-МОДЕЛЕЙ ЦИФРОВИХ ПЛАТФОРМ.....	67
Ромашко І. (кер. Березюк-Рибак І.Р.)	
НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	69
Сердюк О.	
ВПЛИВ БРЕНД-МЕНЕДЖМЕНТУ НА РОЗВИТОК МАРКЕТИНГУ ПІДПРИЄМСТВ СФЕРИ ПОСЛУГ.....	71
Сорока А., Нагайчук Н. Г., Якушев О. В.	
РЕФОРМУВАННЯ ПЕНСІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СОЦІАЛЬНИХ КРИЗ...	74
Фаяук О. (кер. Захарова О. В.)	
ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДЕОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ.....	76
Шульга О. (кер. Березюк-Рибак І.Р.)	
КРЕАТИВНА ЕКОНОМІКА ТА КРЕАТИВНЕ ПІДПРИЄМНИЦТВО В УМОВАХ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....	78